

Odborné stanovisko k porušeniu zásady rovného zaobchádzania v oblasti predzmluvných pracovnoprávnych vzťahov zo strany služobného úradu

podľa ustanovenia § 1 ods. 2 písm. f) zákona č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov.

Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva (ďalej v texte ako „Stredisko“) bol doručený podnet xxxxxx xxxxxxxx (ďalej v texte ako „klient Strediska,“ alebo „klient“). V podnete namieta porušenie zásady rovného zaobchádzania v oblasti predzmluvných pracovnoprávnych vzťahov zo strany Ministerstva obrany Slovenskej republiky (ďalej v texte ako „služobný úrad“).

Stredisko plní úlohy v oblasti ľudských práv a základných slobôd¹. Na tento účel monitoruje a hodnotí dodržiavanie ľudských práv a dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona². Tiež poskytuje služby v oblasti ľudských práv, zabezpečuje právnu pomoc obetiam diskriminácie a prejavov intolerancie a vydáva na požiadanie fyzických osôb alebo právnických osôb alebo z vlastnej iniciatívy odborné stanoviská vo veciach dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania.

Ako odpoveď na podnet vydáva odborné stanovisko vo veci dodržiavania zásady rovného zaobchádzania. Pri vydaní odborného stanoviska vychádzalo z informácií a dokumentov, ktoré mu doručil klient, z vyjadrenia služobného úradu s prílohami, doručeného na žiadosť Strediska, z doručeného vyjadrenia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky a z podania, postúpeného Úradom vlády Slovenskej republiky.

Skutkový stav

Klient Strediska uviedol, že služobný úrad dňa 15.10.2021 pod číslom VK/2021/3615 vyhlásil vonkajšie výberové konanie na obsadenie štátnozamestnaneckého miesta vedúceho štátneho zamestnanca organizačného útvaru - oddelenie hygieny a epidemiológie odboru štátneho zdravotného dozoru a špecializovaných činností Vojenského ústavu hygieny a epidemiológie Bratislava (ďalej v texte ako „VÚHE BA“ a celkom ako „výberové konanie“). Ako osobitný kvalifikačný predpoklad služobný úrad vyžadoval odbornú spôsobilosť podľa ustanovenia § 21 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti

---

¹ Ustanovenie § 1 ods. 2 zákona č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva v znení neskorších predpisov.

² Zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov.

na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností (ďalej len „nariadenie“) a prílohy č. 3 časť G a prílohy č. 4 časť G k nariadeniu alebo najmenej pätnásťročnú odbornú zdravotnícku prax. Vyžadoval tiež vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom odbore verejné zdravotníctvo. Klient Strediska uvádza, že podľa ustanovenia § 21 ods. 4 nariadenia riadenie a organizáciu pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia výkonom funkcie vedúceho hygienika rezortu a regionálneho hygienika vykonáva okrem lekára, ktorý získal odbornú spôsobilosť podľa § 4 ods. 7, aj verejný zdravotník, ktorý získal odbornú spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností podľa § 20 ods. 1 písm. a)³ alebo podľa § 78a ods. 1 písm. a), c) alebo d)⁴, odbornú spôsobilosť na výkon špecializovaných pracovných činností v niektorom zo špecializačných odborov uvedených v prílohe č. 3 časti G (písm. b) a odbornú spôsobilosť na riadenie a organizáciu zdravotníctva v niektorom zo špecializačných odborov uvedených v prílohe č. 4 časti G (písm. c) alebo najmenej pätnásťročnú odbornú prax.

Tiež poukazoval na § 4 ods. 7 nariadenia, podľa ktorého riadenie a organizáciu pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia výkonom funkcie vedúceho hygienika rezortu a regionálneho hygienika vykonáva lekár, ktorý získal odbornú spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností podľa ustanovenia § 3 ods. 1 nariadenia⁵, odbornú spôsobilosť na výkon špecializovaných pracovných činností v špecializačnom odbore verejné zdravotníctvo, pracovné lekárstvo,

---

³ Vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v magisterskom alebo bakalárskom študijnom programe verejné zdravotníctvo v študijnom odbore verejné zdravotníctvo.

⁴ Vysokoškolské vzdelanie iného ako zdravotníckeho smeru a absolvovanie špeciálnej prípravy na výkon práce v zdravotníctve na úsekoch činností hygiena životného a pracovného prostredia, kontrola v zdravotníckych zariadeniach, sterilizácia, dezinfekcia a deratizácia, vyšetrovacie metódy v hygiene, vyšetrovacie metódy v klinickej biochémií, vyšetrovacie metódy v lekárskej mikrobiológii alebo vyšetrovacie metódy v parazitológii podľa predpisov účinných do 27. marca 2002, ak zdravotnícky pracovník naďalej vykonáva odborné pracovné činnosti.

Vysokoškolské vzdelanie v magisterskom študijnom programe, inžinierskom študijnom programe alebo doktorskom študijnom programe v študijných odboroch biológia so zameraním na bunkovú a molekulovú biológiu, biológia so zameraním na fyziológiu živočíchov a človeka, fyzika so zameraním na biofyziku a chemickú fyziku, biomedicínska fyzika, chémia so zameraním na biochémiu, biotechnológia, hygiena potravín, biochémiá a biotechnológia, chémia a technológia životného prostredia, biomedicínske inžinierstvo alebo vedecká výživa ľudí, absolvovanie prípravy na výkon práce v zdravotníctve a získanie špecializácie v špecializačnom odbore hygiena zdravých životných podmienok, hygiena zdravých pracovných podmienok, hygiena zdravej výživy alebo hygiena zdravých životných podmienok detí a mládeže podľa predpisov účinných do 30. apríla 2004, ak zdravotnícky pracovník naďalej vykonáva odborné pracovné činnosti.

Vysokoškolské magisterské vzdelanie alebo inžinierske vzdelanie v študijných odboroch biológia so zameraním na bunkovú a molekulovú biológiu, biológia so zameraním na fyziológiu živočíchov a človeka, fyzika so zameraním na biofyziku a chemickú fyziku, biomedicínska fyzika, chémia so zameraním na biochémiu, biotechnológia, hygiena potravín, biochémiá a biotechnológia, chémia a technológia životného prostredia, biomedicínske inžinierstvo, výživa ľudí, absolvovanie prípravy na výkon práce v zdravotníctve a získanie špecializácie v špecializačnom odbore hygiena životných podmienok, hygiena pracovných podmienok, hygiena výživy alebo hygiena životných podmienok detí a mládeže podľa predpisov účinných do 31. decembra 2004, ak zdravotnícky pracovník naďalej vykonáva odborné pracovné činnosti.

⁵ Podľa ktorého odborná spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností v zdravotníckom povolaní lekár sa získava nadobudnutím vysokoškolského vzdelania druhého stupňa v doktorskom študijnom programe všeobecné lekárstvo v študijnom odbore všeobecné lekárstvo.

epidemiológia, hygiena detí a mládeže, preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia, výchova k zdraviu alebo služby zdravia pri práci a odbornú spôsobilosť na riadenie a organizáciu zdravotníctva v niektorom zo špecializačných odborov uvedených v prílohe č. 4 časti A nariadenia a najmenej pätnásťročnú odbornú prax pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Uvedené ustanovenie nariadenia má dovoliť výkon takejto funkcie aj lekárom, ktorých služobný úrad vo výberovom konaní vylúčil. Riadenie a organizáciu pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia teda môže vykonávať ako lekár, tak aj verejný zdravotník.

Z následného podania klienta Strediska tiež vyplýva, že dňa 10.09.2021 listom č. VÚHE-17-72/2021 požiadala dočasne poverená riaditeľka VÚHE BA generálneho tajomníka služobného úradu o dočasné poverenie výkonom funkcie vedúceho oddelenia hygieny a epidemiológie odboru štátneho zdravotného dozoru a špecializovaných činností VÚHE BA podľa ustanovenia § 60 zákona č. 55/2017 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej v texte ako „zákon o štátnej službe“). O dočasné poverenie bolo požiadané pre štátneho zamestnanca, ktorým bol klient Strediska. Dňa 11.10.2021 bola VÚHE BA doručená odpoveď s požiadavkou o predloženie dokladov preukazujúcich splnenie odbornej spôsobilosti podľa ustanovenia § 21 ods. 4 písm. b) a c) nariadenia. Služobný úrad to odôvodnil tým, že „ide o štátnozamestnanecké miesto, na ktorom podľa opisu štátnozamestnaneckého miesta vedúci štátny zamestnanec vykonáva riadenie a organizáciu pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia“. Preto mal použiť požiadavky na výkon pracovných činností zdravotníka podľa ustanovenia § 21 ods. 4 nariadenia. Splnenie tohto druhu odbornej spôsobilosti klient Strediska nemohol preukázať. K jeho dočasnému povereniu nedošlo. Argumentuje, že má informácie o odlišnom zaobchádzaní s inými štátnymi zamestnancami a zamestnankyňami, u ktorých služobný úrad postupoval odlišne čo do dodržania podmienok nariadenia. Nemal pri dočasnom poverovaní výkonom funkcie vyžadovať splnenie odbornej spôsobilosti v takom rozsahu, ako v prípade pracovnej pozície, na ktorú bol navrhnutý on.

Klient Strediska namieta, že služobný úrad v pracovnoprávnej oblasti s osobami lekárov a s ním nedovolené zaobchádzal menej priaznivo v porovnaní s inými fyzickými osobami (verejnými zdravotníkmi), ktoré sa mohli prihlásiť/prihlásili na základe určeného osobitného kvalifikačného predpokladu do výberového konania. Služobný úrad mal nezákonne zúžiť zákonné požiadavky na výkon neobsadenej štátnozamestnaneckej riadiacej pracovnej pozície iba na osoby verejných zdravotníkov a vylúčiť z neho osoby lekárov. Postup služobného úradu mal byť navyše aj neprimerane dlhý, čo sa ho tiež ako jedného z dvoch prihlásených záujemcov o obsadzované štátnozamestnanecké mesto dotklo. Tiež namieta, že služobný s ním úrad v pracovnoprávnej oblasti nedovolené zaobchádzal menej priaznivo v porovnaní s fyzickými osobami, ktoré mohli byť dočasne poverené výkonom funkcie vedúceho oddelenia hygieny a epidemiológie odboru štátneho zdravotného dozoru a špecializovaných činností VÚHE BA na základe určeného osobitného kvalifikačného predpokladu. Stredisko všetky podania klienta vybavuje vydaním tohto odborného stanoviska.

Postup pri vybavovaní podnetu

Stredisko sa obrátilo so žiadosťou o vyjadrenie na služobný úrad, ku ktorej mu služobný úrad doručil písomnú odpoveď. Uvádza, že klient Strediska mu do vyhláseného výberového konania predložil doklady preukazujúce nadobudnutie vysokoškolského vzdelania druhého stupňa v študijnom odbore verejné zdravotníctvo. Od októbra 2021 má byť zaradený do špecializačného štúdia v špecializovanom odbore Odborník na riadenie vo verejnom zdravotníctve Master of Public Health na Slovenskej zdravotníckej univerzite v Bratislave v zdravotníckom povolaní verejný zdravotník. Služobný úrad nedisponuje dokladom o tom, že uvedené špecializačné štúdium ukončil. Klient Strediska tiež nepredložil služobnému úradu žiadny relevantný doklad preukazujúci jeho vzdelanie v doktorskom študijnom programe všeobecné lekárstvo v študijnom odbore všeobecné lekárstvo. Takýto doklad sa nenachádza ani v jeho osobnom spise. Jeho námietka týkajúca sa vylúčenia lekárov a nedovoleného zamedzenia jeho prístupu k zamestnaniu z dôvodu vzdelania sa ho preukázateľne nijakým spôsobom netýka. Nemohli byť preto dotknuté ani jeho práva nedodržaním zásady rovného zaobchádzania. Z opisu štátnozamestnaneckého miesta⁶ pre obsadzované miesto vyplýva aj osobitný kvalifikačný predpoklad. Obsadzovaná pracovná pozícia je popísaná ako koncepčná, koordinačná a kontrolná činnosť súvisiaca s výkonom a vedením vládneho auditu na úrovni ministerstva, ostatného ústredného orgánu štátnej správy, orgánu alebo úradu, ktorý vykonáva štátne záležitosti na celoštátnej úrovni. Najnáročnejšia pracovná činnosť je vykonávanie štátneho zdravotníckeho dozoru v oblasti hygienického a protipandemického zabezpečenia v rezorte ministerstva obrany, prijímanie alebo navrhovanie opatrení na odstránenie nepriaznivých vplyvov na zdravie ľudí. Ďalej komplexné pripravovanie a posudzovanie rozhodnutí, záväzných stanovísk a odborných stanovísk rezortného orgánu verejného zdravotníctva vedúceho hygienika ministerstva. Vypracovávanie koncepčných materiálov v oblasti verejného zdravotníctva s celoštátnou pôsobnosťou a medzirezortnými vzťahmi. Vytváranie a posudzovanie návrhov legislatívnych zmien a interných normatívnych aktov v oblasti verejného zdravotníctva a v oblasti výkonu štátneho zdravotného dozoru a ich zosúladovanie s vyššími právnymi normami. Riadenie, koordinácia a usmerňovanie prevencie v rámci verejného zdravotníctva v rezorte ministerstva obrany. Obsadzované štátnozamestnanecké miesto tiež riadi a koordinuje činnosť oddelenia hygieny a epidemiológie vo VÚHE BA. Posudzuje špecifické činnosti v oblasti vojenskej techniky a stavieb a ich vplyvu na zdravie ľudí. Ďalšia činnosť je určená ako komplexné posudzovanie a príprava rozhodnutí orgánu verejného zdravotníctva - vedúceho hygienika ministerstva. Tiež príprava rozhodnutí, stanovísk v rámci vnútrorezortných a medzirezortných pripomienkových konaní.

Stredisko žiadalo služobný úrad aj o oznámenie všetkých legitímnych právnych dôvodov s odkazom na príslušné ustanovenie konkrétneho zákona, na základe ktorých služobný úrad zúžil zákonné požiadavky na výkon voľnej štátnozamestnaneckej riadiacej pracovnej pozície iba na

---

⁶ Obdobnú formuláciu textu obsahovalo aj vyhlásené výberové konanie.

osoby so vzdelaním verejný zdravotník a vylúčil z neho osoby so vzdelaním lekár. Služobný úrad uviedol, že podľa ustanovenia § 2 ods. 5 vyhlášky Úradu vlády Slovenskej republiky č. 505/2019 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o systemizácii štátnozamestnaneckých miest, o štátnozamestnaneckom mieste vhodnom pre absolventa, o minimálnom počte štátnozamestnaneckých miest a o oznamovacej povinnosti služobného úradu (ďalej v texte ako „vyhláška“) štátnozamestnanecké miesto je v systemizácii charakterizované opisom štátnozamestnaneckého miesta. Podľa ustanovenia § 38 ods. 2 písm. c) zákona o štátnej službe, do štátnej služby na príslušné štátnozamestnanecké miesto je možné prijať občana, ktorý sa uchádza o prijatie do štátnej služby, ak okrem splnenia ďalších predpokladov spĺňa aj ďalšie požiadavky ustanovené osobitným predpisom alebo požiadavky určené služobným úradom potrebné na riadne vykonávanie štátnej služby podľa opisu štátnozamestnaneckého miesta. Služobný úrad argumentuje, že ako orgán verejného zdravotníctva plní úlohy podľa ustanovenia § 7 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej v texte ako „zákon o ochrane verejného zdravia“). Podľa tohto zákona (§ 3 ods. 2 písm. b) orgány verejného zdravotníctva zriaďujú útvar, ktorý riadi a za jeho činnosť zodpovedá vedúci hygienik rezortu. Podľa § 61 zákona o ochrane verejného zdravia funkciu hlavného hygienika, vedúceho hygienika rezortu a regionálneho hygienika môže vykonávať len osoba so špecializáciou v špecializačnom odbore podľa osobitného predpisu, ktorým je aktuálne nariadenie.⁷ Služobný úrad tvrdí, že takouto osobou môže byť len lekár. Podmienky výkonu pracovných činností verejného zdravotníka ako podriadeného zamestnanca majú byť v porovnaní s výkonom funkcie lekára vymedzené užšie. Služobný úrad podľa zákona o štátnej službe určil požiadavky potrebné na riadne vykonávanie štátnej služby: „Vzhľadom na skutočnosť, že ide o obsadenie štátnozamestnaneckého miesta verejný zdravotník a zákon č. 355/2007 Z. z. v spojení s nariadením vlády č. 296/2010 Z. z. určujú na výkon pracovných činností v zdravotníckom povolání verejný zdravotník odbornú spôsobilosť, ide o legitímnu požiadavku služobného úradu pri určovaní osobitného kvalifikačného predpokladu.“ Hneď v ďalšej vete svojho stanoviska poukazuje na to, že v opise neobsadeného štátnozamestnaneckého miesta je uvedené kódové označenie a názvoslovné pomenovanie – verejný zdravotník bez špecializácie, kód 22630001. Stredisko tiež zo strany služobného úradu dodatočne získalo informáciu, že výberové konanie číslo VK/2021/3615 bolo vyhlásené ako neúspešné a ukončené bez obsadenia ponúkanej pracovnej pozície.

Stredisko doručilo žiadosť o vyjadrenie k problematike podnetu aj Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky, ktoré určuje smery vzdelávania v oblasti ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia, metodicky usmerňuje výkon štátneho zdravotného dozoru a kontroluje výkon verejného zdravotníctva v Slovenskej republike podľa ustanovenia § 4 ods. 1 písm. h), i) a j) zákona o ochrane verejného zdravia. Ani po urgencii žiadosti mu nebola doručená žiadna odpoveď. Na jeho žiadosť mu doručil vyjadrenie Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej

---

⁷ Odkaz na poznámku pod čiarou odkazuje na už neúčinné nariadenie vlády.

republiky, v ktorom upozornil na prechodné ustanovenia nariadenia. Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky vypracúva návrhy zásadných smerov a priorit štátnej zdravotnej politiky na úseku verejného zdravia a je nadriadeným služobným úradom regionálnym úradom verejného zdravotníctva⁸.

Právne posúdenie podľa antidiskriminačnej legislatívy

Základným vnútroštátnym právnym predpisom, ktorý vymedzuje podmienky dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania, je antidiskriminačný zákon. Ten definuje základné pojmy, ohraničuje oblasti, v rámci ktorých stanovuje povinnosť dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania, konkretizuje formy diskriminácie a dôvody, na základe ktorých nemožno so subjektmi zaobchádzať menej priaznivo. V rámci posúdenia možnej diskriminácie je preto nevyhnutné posúdenie naplnenia jej definičných znakov.

Podľa ustanovenia § 6 ods. 1 a ods. 2 písm. a) antidiskriminačného zákona v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania sa v pracovnoprávných vzťahoch, obdobných právnych vzťahoch a v právnych vzťahoch s nimi súvisiacimi zakazuje diskriminácia osôb z chránených dôvodov. Zásada rovnakého zaobchádzania sa uplatňuje len v spojení s právami osôb ustanovenými osobitnými zákonmi najmä v oblastiach prístupu k zamestnaniu, povolaniu, inej zárobkovej činnosti alebo funkcii (ďalej len „zamestnanie“) vrátane požiadaviek pri prijímaní do zamestnania a podmienok a spôsobu uskutočňovania výberu do zamestnania.

V posudzovanom prípade ide o výkon práce pre zamestnávateľa, ktorým je ústredný orgán štátnej správy. Služobný úrad konal voči klientovi Strediska ako voči štátnemu zamestnancovi. Pracovný pomer medzi zamestnancom a zamestnávateľom sa všeobecne riadi ustanoveniami Zákonníka práce. Zákonník práce v ustanovení čl. 1 okrem iného vymedzuje, že fyzické osoby majú právo na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania ustanovenou pre oblasť pracovnoprávných vzťahov osobitným zákonom o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon). Tieto práva im patria bez akýchkoľvek obmedzení a diskriminácie s výnimkou prípadu, ak rozdielne zaobchádzanie je odôvodnené povahou činností vykonávaných v zamestnaní alebo okolnosťami, za ktorých sa tieto činnosti vykonávajú, ak tento dôvod tvorí skutočnú a rozhodujúcu požiadavku na zamestnanie pod podmienkou, že cieľ je legitímny a požiadavka primeraná.

Výkon štátnej služby v štátnozamestnaneckých vzťahoch a vzťahy medzi štátnym zamestnancom a služobným úradom upravuje zákon o štátnej službe. Zákonník práce sa na štátnozamestnanecké vzťahy vzťahuje len ak to ustanovuje § 171 zákona o štátnej službe. Podľa

---

⁸ Podľa ustanovenia § 5 ods. 3 a ods. 4 písm. a) zákona o verejného zdravia.

ustanovenia § 4 ods. 1 a ods. 3 zákona o štátnej službe služobný úrad je povinný zaobchádzať so štátnym zamestnancom v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania ustanovenou antidiskriminačným zákonom, najmä ak ide o podmienky vykonávania štátnej služby, odmeňovanie a iné plnenia peňažnej hodnoty a nepeňažnej hodnoty poskytované v súvislosti s vykonávaním štátnej služby, vzdelávanie, príležitosti na funkčný postup v štátnej službe a o skončenie štátnozamestnaneckého pomeru.

Z uvedeného po porovnaní so skutkovým stavom prípadu vyplýva, že ide o antidiskriminačným zákonom chránenú oblasť (predzmluvných) pracovnoprávných vzťahov v súvislosti s právami osôb ustanovenými Zákonníkom práce a osobitne aj zákonom o štátnej službe. Tento záver sa týka časti odborného stanoviska k vonkajšiemu výberovému konaniu osobami, ktoré dovtedy neboli štátnymi zamestnancami či zamestnankyňami služobného úradu. Vo vzťahu k osobe klienta Strediska a prípadne k ďalším osobám, ktoré sa zúčastnili výberového konania ako štátni zamestnanci služobného úradu a vo vzťahu k osobe klienta Strediska pri neúspešnom návrhu o jeho dočasné poverenie výkonom funkcie vedúceho oddelenia ide o oblasť pracovnoprávných vzťahov čo do podmienok a spôsobu uskutočňovania výberu do zamestnania. Nový pracovný pomer v tomto prípade nemohol vzniknúť. Ide o druh zmeny štátnozamestnaneckého pomeru podľa § 55 zákona o štátnej službe.

Podstatnou je tiež informácia, že obsadzovaná pracovná pozícia bola miesto vedúceho štátneho zamestnanca/zamestnankyne. Podľa ustanovenia § 20 ods. 1 písm. a) a b) zákona o štátnej službe vedúcim zamestnancom na účely tohto zákona je nadriadený štátny zamestnanec, ktorý je podľa tohto zákona alebo podľa osobitného predpisu oprávnený organizovať, určovať a ukladať podriadenému štátnemu zamestnancovi úlohy na vykonávanie štátnej služby a dávať mu na tento účel pokyny. Tiež riadiť, kontrolovať a hodnotiť vykonávanie štátnej služby podriadeného štátneho zamestnanca.

V kontexte vyhodnotenia ďalších podmienok diskriminácie – dôvod a forma menej priaznivého zaobchádzania, je potrebné najprv vymedziť, aké voľné štátnozamestnanecké miesto sa obsadzovalo. Resp. ešte predtým nebolo vyhovené žiadosti o dočasné poverenie klienta Strediska výkonom funkcie k tomuto štátnozamestnaneckému miestu. Je to preto, lebo nariadenie výkonu pracovnej činnosti pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia podmieňuje u rôznych pracovných pozíciách odlišne. Explicitne upravuje riadenie a organizáciu pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Tu sú podmienky sú vymedzené zvlášť pre výkon funkcie hlavného hygienika Slovenskej republiky, samostatne následne pre výkon funkcie vedúceho hygienika rezortu a regionálneho hygienika a napokon oddelene aj pre riadenie a organizáciu pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia okrem výkonu funkcie hlavného hygienika, vedúceho hygienika rezortu a regionálneho hygienika. Náročnosť podmienok sa od najvyššej úrovne - hlavného hygienika Slovenskej republiky smerom nadol postupne progresívne znižuje. Čo je však podstatnejšie, z dikcie nariadenia vyplýva, že pre každú skupinu pracovných činností sú podmienky vymedzené komplexne a zvlášť, vždy v samostatnom odseku, oddelene od ustanovení

predchádzajúceho odseku. V prípade podnetu klienta Strediska je z vyhláseného výberového konania, ako aj z opisu voľného štátnozamestnaneckého miesta zrejme, že nejde ani o výkon funkcie hlavného hygienika Slovenskej republiky, ani o výkon funkcie vedúceho hygienika rezortu, ani o výkon funkcie regionálneho hygienika. Ide o riadenie a organizáciu pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia okrem výkonu funkcie hlavného hygienika, vedúceho hygienika rezortu a regionálneho hygienika. Túto charakteristiku štátnozamestnaneckého miesta potvrdzuje aj text výberového konania, ktorý určuje, že sa obsadzuje miesto vedúceho štátneho zamestnanca, vedúceho oddelenia, ktorý vykonáva aj koordinačnú činnosť, riadi a usmerňuje. Je z neho zrejme, že ide aj o riadiacu a organizačnú funkciu, na ktorú sa vzťahujú podmienky nariadenia pre riadenie a organizáciu pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Nemôže preto ísť iba o výkon štandardných či špecializovaných pracovných činností pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia⁹.

Pri vymedzení hraníc smerom hore zase vyplýva, že nejde o výkon funkcie hlavného hygienika Slovenskej republiky, ani vedúceho hygienika rezortu či regionálneho hygienika. Vedúcim hygienikom rezortu – služobného úradu, je riaditeľka (prípadne riaditeľ) VÚHE BA, ktorá je vo vzťahu k obsadzovanému štátnozamestnaneckému miestu jeho nadriadenou. Opis štátnozamestnaneckého miesta určuje, že vykonáva aj komplexné posudzovanie a prípravu rozhodnutí pre orgán verejného zdravotníctva - vedúceho hygienika ministerstva, svoju nadriadenú.

Služobný úrad vyžadoval vo výberovom konaní pre obsadzované voľné štátnozamestnanecké miesto vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom odbore verejné zdravotníctvo. Svoj postup konzistentne nevysvetlil v žiadnom dokumente, ktorý má Stredisko k dispozícii. Poukazoval na § 61 zákona o ochrane verejného zdravia upravujúci podmienky výkonu funkcie hlavného hygienika, vedúceho hygienika rezortu a regionálneho hygienika podľa nariadenia. Tieto funkcie sa vo výberovom konaní neobsadzovali. Služobný úrad navyše nesprávne tvrdí, že takéto funkcie môže vykonávať len lekár. Podmienky výkonu pracovných činností verejného zdravotníka ako podriadeného zamestnanca vedúceho hygienika rezortu majú byť podľa služobného úradu v porovnaní s výkonom funkcie lekára vymedzené užšie. Ďalej služobný úrad argumentuje, prečo dodatočne určil osobitné kvalifikačné predpoklady pre verejného zdravotníka, ale nevysvetľuje, prečo určil iba študijný odbor verejné zdravotníctvo.

Nariadenie odbornú spôsobilosť na výkon pracovných činností v jednotlivých zdravotníckych povolaniach reguluje vo svojej druhej hlave. V každom paragrafe, či v skupine po sebe nasledujúcich paragrafov sa venuje jednej profesii. Začína povolaním lekára, kde v už

⁹ Získavanie odbornej spôsobilosti na výkon odborných pracovných činností v zdravotníckom povolaní verejný zdravotník upravuje ustanovenie § 20 ods. 1 a 2 nariadenia. Výkon pracovných činností verejného zdravotníka vymedzuje § 21 nariadenia.

uvedenom § 3 určuje, ako sa získava odborná spôsobilosť na výkon pracovných činností v zdravotníckom povolání lekár. Ustanovenie § 4 určuje ďalšie podmienky pre výkon jednotlivých pracovných činností, ktoré môže vykonávať lekár. Z výberového konania je zjavné, že o ide riadenie a organizáciu pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia okrem výkonu funkcie hlavného hygienika, vedúceho hygienika rezortu a regionálneho hygienika.

Podľa ustanovenia § 4 ods. 8 nariadenia riadenie a organizáciu pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia okrem výkonu funkcie hlavného hygienika, vedúceho hygienika rezortu a regionálneho hygienika vykonáva lekár, ktorý získal odbornú spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností podľa § 3 ods. 1¹⁰ a odbornú spôsobilosť na riadenie a organizáciu zdravotníctva v niektorom zo špecializačných odborov uvedených v prílohe č. 4 časti A¹¹ alebo najmenej päťročnú odbornú prax pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia.

Už z tohto ustanovenia nariadenia je zjavné, že túto funkciu vykonáva (aj) lekár. Táto informácia je zopakovaná a doplnená v ustanoveniach týkajúcich sa verejného zdravotníka. Spomenutý § 20 nariadenia určuje, ako sa získava odborná spôsobilosť na výkon pracovných činností v zdravotníckom povolání verejný zdravotník. Ustanovenie § 21 určuje ďalšie podmienky pre výkon jednotlivých pracovných činností, ktoré môže vykonávať verejný zdravotník. Na pracovnú pozíciu určenú vo výberovom konaní sa vzťahuje ustanovenie § 21 ods. 5 nariadenia: riadenie a organizáciu pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia okrem výkonu funkcie hlavného hygienika, vedúceho hygienika rezortu a regionálneho hygienika vykonáva okrem lekára, ktorý získal odbornú spôsobilosť podľa § 4 ods. 8, aj verejný zdravotník, ktorý získal odbornú spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností podľa § 20 ods. 1 písm. a) alebo § 78a ods. 1 písm. a), c) alebo d) a najmenej päťročnú odbornú prax pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia.¹²

Z uvedených ustanovení nariadenia vyplýva, že riadenie a organizáciu pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia okrem výkonu funkcie hlavného hygienika, vedúceho hygienika rezortu a regionálneho hygienika vykonáva ako lekár, ktorý ma vymedzené samostatné podmienky na získanie odbornej spôsobilosti, tak aj verejný zdravotník, ktorý získal odbornú spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností podľa ďalšieho samostatne vymedzeného

---

¹⁰ Odborná spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností v zdravotníckom povolání lekár sa získava nadobudnutím vysokoškolského vzdelania druhého stupňa v doktorskom študijnom programe všeobecné lekárstvo v študijnom odbore všeobecné lekárstvo.

¹¹ Obsahuje špecializačné odbory na riadenie a správu zdravotníctva.

¹² Nariadenie vo svojej systematike obsahuje aj tretí súbor podmienok na odbornú spôsobilosť na výkon pracovných činností v jednotlivých zdravotníckych povolaniach. V doručenom písomnom stanovisku na to poukázal aj Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky. Sú vo štvrtej časti s názvom prechodné a záverečné ustanovenia. Týkajú sa podmienok zachovania odbornej spôsobilosti zdravotníckeho pracovníka na výkon odborných pracovných činností, špecializovaných pracovných činností alebo certifikovaných pracovných činností získanej podľa predpisov účinných do 30. júna 2010. Podľa informácii Strediska sa na problematiku odborného stanoviska časovo a teda ani obsahovo nevzťahujú.

súboru podmienok. Stredisko má za preukázané aj druhú podmienku diskriminácie - formu menej priaznivého zaobchádzania. Identifikovalo priamu diskrimináciu¹³. Vo výberovom konaní služobný úrad zaobchádzal/mohol zaobchádzať menej priaznivo s osobami lekárov spĺňajúcimi všetky podmienky nariadenia na ponúkanú pracovnú funkciu v porovnaní s osobami verejných zdravotníkov spĺňajúcimi všetky podmienky nariadenia na ponúkanú pracovnú funkciu. Podľa nariadenia obe skupiny osôb môžu vykonávať obsadzovanú funkciu a zúčastniť sa výberového konania ako rovní uchádzači. Služobný úrad osoby lekárov z výberového konania vylúčil, čím im odňal možnosť uchádzať sa o túto pracovnú pozíciu.

V štátnozamestnaneckých vzťahoch sa zakazuje diskriminácia štátneho zamestnanca a občana z dôvodu pohlavia, sexuálnej orientácie, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo k etnickej skupine, farby pleti, jazyka, sociálneho pôvodu, majetku, rodu, nepriaznivého zdravotného stavu alebo zdravotného postihnutia, veku, manželského stavu, rodinného stavu, politického zmýšľania, členstva v odborovej organizácii alebo činnosti v odborovej organizácii, v inom združení, z dôvodu iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.

V tomto prípade možno identifikovať chránený dôvod vzdelanie, resp. nariadením regulovanú odbornú spôsobilosť na výkon pracovných činností. Tieto alternatívne rozlišovacie kritériá Stredisko zaraďuje pod dôvod iné postavenie. Dôvod iné postavenie sám o sebe nie je v žiadnom všeobecne záväznom právnom predpise Slovenskej republiky bližšie vymedzený. Doposiaľ nebol ani predmetom k problematike podnetu použiteľnej rozhodovacej praxe všeobecných súdov. Preto Stredisko podporne k tomuto dôvodu argumentuje rozhodovacou činnosťou Ústavného súdu Slovenskej republiky. Ten sám sa pri vymedzení obsahu iného postavenia pridrižiava argumentačnej línie Európskeho súdu pre ľudské práva. Konštatuje, že pod uvedený chránený dôvod možno subsumovať aj iné dôvody, ktoré Ústava Slovenskej republiky explicitne nevymedzuje. Ústavný súd Slovenskej republiky ďalej uvádza, že v prípade dôvodov subsumovateľných pod tento diskriminačný dôvod nemusí ísť nevyhnutne o dôvody, ktoré by spočívali vo vlastnostiach spätých s osobnostnými a inými nemennými črtami človeka. Ochrana poskytovaná ustanovením o zákaze diskriminácie sa neobmedzuje na odlišné zaobchádzanie založené na vlastnostiach, ktoré sú osobné v tom zmysle, že by boli vrodené či nemenné¹⁴. Môže ísť aj o dôvody spočívajúce na osobných voľbách, odrážajúcich osobnostné rysy¹⁵. V súlade s touto právnou argumentáciou možno pod dôvod iné postavenie podradiť aj voľbu dosiahnutého vzdelania fyzickej osoby, s ktorou je potom spojená jeho profesia a s ňou súvisiaci ďalší odborný

¹³ Podľa ustanovenia § 2a ods. 2 antidiskriminačného zákona priama diskriminácia je konanie alebo opomenutie, pri ktorom sa s osobou zaobchádza menej priaznivo, ako sa zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou v porovnateľnej situácii.

¹⁴ SABJÁN N., CENKNER M.: Výklad pojmu „Iné postavenie“ z pohľadu zákazu diskriminácie v judikatúre súdov, s. 44, Wolters Kluwer, Bratislava, 2018.

¹⁵ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS. 8/2014, dostupný tu: <https://www.ustavnysud.sk/vyhľadavanie-rozhodnuti#!DecisionsSearchResultView>

rast (odborné vzdelávanie). Sú to kategórie, ktoré sú späté s konkrétnym človekom, sú spôsobilé ho odlíšiť od iných ľudí, a tým ho prípadne aj dostať do nerovného postavenia. Závisia od vôle človeka. Súčasne sú to komplexné faktory, ktoré nie je vhodné a často ani možné meniť rýchlo a účelovo. Dosiahnutie vzdelania či získanie dodatočnej odbornej kvalifikácie v konkrétnom špecializovanom odbore je podmienené spravidla niekoľkoročným vzdelávaním a napokon splnením podmienok na jeho dosiahnutie. Ide teda o dostatočne časovo trvalú, vymedzenú a identifikovateľnú kategóriu, ktorá jeho nositeľa môže dlhodobo charakterizovať, odlíšiť od osôb, ktoré jej nositeľmi nie sú a prípadne mu spôsobiť menej priaznivé zaobchádzanie. Stredisko preto zistilo, že je splnená aj posledná podmienka na to, aby menej priaznivé zaobchádzanie s osobami lekárov vo výberovom konaní služobného úradu porušilo zákaz diskriminácie.

Za osobu, voči ktorej bol porušený zákaz diskriminácie vo výberovom konaní, sa označuje aj klient Strediska. V tomto smere služobný úrad oznámil, že klient Strediska mu nepredložil žiadny relevantný doklad preukazujúci jeho vzdelanie v doktorskom študijnom programe všeobecné lekárstvo v študijnom odbore všeobecné lekárstvo. Takýto doklad sa nemá nachádzať ani v jeho osobnom spise. Identifikovaná diskriminácia sa týkala osôb s lekárskeým vzdelaním a klient Strediska medzi takéto osoby nepatrí. Nie je možné skonštatovať, že by jeho osoba mohla byť takýmto diskriminačným konaním služobného úradu dotknutá. Nebol vylúčený z výberového konania preto, lebo by bol nositeľom chráneného dôvodu. Bez existencie chráneného dôvodu nie je možné prijať záver ani o diskriminácii. To platí ako pre výberové konanie, námietky na jeho neprimeranú dĺžku, ktoré klientovi Strediska mali spôsobiť ujmu, tak aj pre zamietnutie návrhu o jeho dočasné poverenie výkonom funkcie vedúceho oddelenia hygieny a epidemiológie odboru štátneho zdravotného dozoru a špecializovaných činností VÚHE BA. Z klientom uvedených dvoch osôb (komparátorov) sa iba jedna z nich nachádzala v porovnateľnom postavení ako klient Strediska. Teda bol navrhnutá na obdobnú pracovnú pozíciu, na ktorú sa vzťahoval § 21 ods. 5 nariadenia, nemala vzdelanie v doktorskom študijnom programe všeobecné lekárstvo v študijnom odbore všeobecné lekárstvo a nemohla predložiť služobným úradom požadované doklady preukazujúce splnenie odbornej spôsobilosti podľa ustanovenia § 21 ods. 4 písm. b) a c) nariadenia. Táto osoba napriek tomu mala byť dočasne poverená výkonom funkcie. Klient Strediska dočasne poverený nebol. Možno tu identifikovať ako oblasť diskriminácie, tak aj formu menej priaznivého zaobchádzania. Chýba ale chránený dôvod, ktorý by rozdielny výsledok v dvoch porovnateľných prípadoch umožňoval právne kvalifikovať ako diskrimináciu. Diskriminačný dôvod nie je potrebné dokazovať, jeho existenciu a príčinnú súvislosť medzi konaním a týmto dôvodom je však potrebné vyvodiť z okolností prípadu. Musí existovať dôvodná domnienka jeho existencie a príčinnej súvislosti s konaním. Z podnetu však žiaden takýto diskriminačný dôvod nie je možné určiť.

Stredisko vypracovalo toto odborné stanovisko ako národný antidiskriminačný orgán, za účelom identifikácie porušenia zásady rovného zaobchádzania. V prípadoch týkajúcich sa priamo osoby jeho klienta nešlo o diskrimináciu. Nie je ale možné opomenúť, že služobný úrad rozhodol s rozdielnym výsledkom v dvoch porovnateľných prípadoch. Respektíve v troch, pretože ako

v prípade dočasného poverenia, tak aj v prípade výberového konania služobný úrad požadoval splnenie odbornej spôsobilosti, ktorú klient nemohol preukázať a tvrdí, že ani nemal preukazovať. Má existovať osoba, ktorá mala byť dočasne poverená výkonom funkcie za priaznivejších podmienok. Jeden z rozdielnych výsledkov postupu služobného úradu síce nebol diskriminačný, alebo bol/môže byť v rozpore s platnou právnou úpravou, a teda nezákonný. Stredisko sumarizuje skutočnosti, ktoré zistilo pri vybavovaní tejto časti podnetu. Obsadenie voľného štátnozamestnaneckého miesta namietaného klientom Strediska upravuje ustanovenie § 21 ods. 5 nariadenia: riadenie a organizáciu pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia okrem výkonu funkcie hlavného hygienika, vedúceho hygienika rezortu a regionálneho hygienika vykonáva okrem lekára, ktorý získal odbornú spôsobilosť podľa § 4 ods. 8, aj verejný zdravotník, ktorý získal odbornú spôsobilosť na výkon odborných pracovných činností podľa § 20 ods. 1 písm. a) alebo § 78a ods. 1 písm. a), c) alebo d) a najmenej päťročnú odbornú prax pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia.

Služobný úrad požadoval aj od klienta Strediska splnenie odbornej spôsobilosti podľa ustanovenia § 21 ods. 4 písm. b) a c) nariadenia. Zdôvodnil to tým, že „ide o štátnozamestnanecké miesto, na ktorom podľa opisu štátnozamestnaneckého miesta vedúci štátny zamestnanec vykonáva riadenie a organizáciu pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia“. Preto mal použiť požiadavky na výkon pracovných činností zdravotníka podľa ustanovenia § 21 ods. 4 nariadenia, teda odbornú spôsobilosť na výkon špecializovaných pracovných činností¹⁶ a odbornú spôsobilosť na riadenie a organizáciu zdravotníctva¹⁷. Znenie § 21 ods. 4 uvedené služobným úradom nie je úplné. Zákonné znenie začiatku prvej vety § 21 ods. 4 je: „Riadenie a organizáciu pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia výkonom funkcie vedúceho hygienika rezortu a regionálneho hygienika“. Služobný úrad neobsadzoval štátnozamestnanecké miesto vedúceho hygienika rezortu ani regionálneho hygienika. Služobný úrad uviedol, že pri obsadzovaní voľného štátnozamestnaneckého miesta podľa ustanovení zákona o štátnej službe použil aj osobitnú právnu úpravu nariadenia. Po nekonzistentnej argumentácii k dôvodu požadovania dodatočnej odbornej spôsobilosti, teda špecializácie podľa nariadenia, vzápätí sám explicitne uviedol, že v opise neobsadeného štátnozamestnaneckého miesta je uvedené kódové označenie a názvoslovné pomenovanie – verejný zdravotník bez špecializácie.

Stredisko takisto eviduje, že zákon o štátnej službe umožňuje služobnému úradu do štátnej služby na príslušné štátnozamestnanecké miesto prijať občana, ktorý sa uchádza o prijatie do štátnej služby, ak okrem splnenia ďalších predpokladov spĺňa aj ďalšie požiadavky ustanovené osobitným predpisom alebo požiadavky určené služobným úradom potrebné na riadne vykonávanie štátnej služby podľa opisu štátnozamestnaneckého miesta. Toto ustanovenie je v právnom predpise vyššej právnej sily, ako je nariadenie. Nariadenie zase ako už bolo uvedené

¹⁶ v niektorom zo špecializačných odborov uvedených v prílohe č. 3 časti G

¹⁷ v niektorom zo špecializačných odborov uvedených v prílohe č. 4 časti G alebo najmenej päťročnú odbornú prax pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia

podmienky výkonu pracovnej činnosti pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia u rôznych pracovných pozíciách ustanovuje odlišne, oddelene a taxatívne. Na zistenie ďalších informácií sa Stredisko obrátilo na hlavné dva orgány verejného zdravotníctva - Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky a Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky. Ďalšie informácie od nich nezistilo. Rada pre štátnu službu ako nezávislý koordinačný a monitorovací orgán na ochranu princípov štátnej služby zriadený podľa § 12 ods. 1 zákona o štátnej službe vydala k prípadu klienta Strediska dve rozdielne stanoviská. Úrad vlády Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy pre štátnozamestnanecké vzťahy podľa § 24 ods. 1 písm. a) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov postúpil Stredisku podanie klienta Strediska s obsahom obdobným, aký mu doručil aj samostatne. Stredisko na záver konštatuje, že v tejto časti podnetu, ktorá je pracovnoprávneho charakteru, existujú rozporné právne skutočnosti. Rozpor môže vyriešiť realizácia formálneho dokazovania. Stredisko takouto právomocou nedisponuje. Prejednávanie a rozhodovanie individuálnych pracovnoprávných sporov v civilnom sporovom konaní patrí do pôsobnosti všeobecných súdov Slovenskej republiky.

Záver

Stredisko v posudzovanom prípade dospelo k záverom, že menej priaznivým zaobchádzaním vo výberovom konaní s osobami so vzdelaním v doktorskom študijnom programe všeobecné lekárstvo v študijnom odbore všeobecné lekárstvo služobný úrad porušil zákaz diskriminácie. Menej priaznivým zaobchádzaním vo výberovom konaní s osobou klienta Strediska a jeho dočasným nepoverením výkonom funkcie vedúceho oddelenia hygieny a epidemiológie odboru štátneho zdravotného dozoru a špecializovaných činností VÚHE BA služobný úrad neporušil zákaz diskriminácie.